

Guide til utenlandske direkte investeringer - En nordisk oversikt

Line Voldstad
Partner, Avdelingsleder
regulatorisk og FPR

Katrine Lillerud
Senioradvokat

Erik Brändt Öfverholm
Partner, Head of Competition,
Sweden

Mika Oinonen
Partner, Head of Competition and
Regulatory, D.Sc. (Bus.Adm.), LL.M.

Michael Klöcker
Partner, MBA, Head of Litigation &
Regulatory, Denmark

Linnea Wernheim
Advokatfullmektig

Emmi Tunturi
Advokatfullmektig

Josefine Høy Bendtsen
Legal Advisor

Tuija Kaijalainen
Partner

I denne artikkelen vil vi kaste et komparativt lys over den nylige utviklingen i den nordiske lovgivningen om utenlandske direkte investeringer ("FDI-screening") og fremheve viktige forskjeller og hovedelementer for FDI-screening fra et nordisk perspektiv. De nylige endringene i nasjonale bestemmelser for Danmark og Norge, som trådte i kraft i juli 2023, og den nye svenske lovgivningen som trer i kraft 1. desember 2023 vil belyses.

Etter EUs implementering av FDI-screeningforordningen den 11. oktober 2020 har EU-medlemsstatene fått rammer for en mer uniform tilnærming til nasjonale FDI-screeningmekanismer. Dette inkluderer flere av de nordiske landene som allerede hadde en form for FDI-screeningmekanisme(r) på plass.[1] Selv om EUs FDI-screeningforordning ikke krever at medlemsstatene har en FDI-screeningmekanisme på plass, innfører den minimumskrav for land som har en FDI-screening eller er villige til å vedta en, samt en mekanisme for utveksling av informasjon mellom medlemsstatene og EU-kommisjonen.

Formålet med FDI-screening er blant annet å beskytte den nasjonale sikkerheten og den offentlige ordens interesser i det aktuelle landet og å forebygge, oppdage og motvirke aktiviteter som utgjør en trussel mot nasjonal sikkerhet.

Danmark

Siden 1. juli 2021 har Danmark hatt et ganske omfattende FDI-regime (som kun påvirker transaksjoner fullført etter 1. september 2021). Den danske loven nr. 842 av 10. mai 2021 om screening av visse utenlandske direkte investeringer osv. i Danmark («Investeringsscreeningloven») og tre tilknyttede utøvende ordrer utgjør regelverket for screening og autorisasjon av utenlandske direkte investeringer i Danmark (samlet «FDI-reglene»). De danske FDI-reglene innebærer to screeningmekanismer:

1. En obligatorisk autorisasjonsordning for transaksjoner med danske selskaper eller enheter som er aktive i visse spesielt sensitive sektorer.
2. Et frivillig meldingssystem for transaksjoner med danske selskaper eller enheter som er aktive innen andre sektorer.

Den obligatoriske autorisasjonsordningen omfatter et bredt spekter av transaksjoner mellom utenlandske investorer og danske selskaper og enheter, herunder både investeringer i og avtaler med danske selskaper og enheter som opererer i en særlig sensitiv sektor. De spesielt sensitive sektorene inkluderer:

- Nasjonalt forsvar.
- IT-sikkerhetsfunksjoner.
- Produksjon av flerbruksvarer.
- Andre kritiske teknologier.
- Kritisk infrastruktur.

Kritisk infrastruktur inkluderer selskaper som utfører aktiviteter som er nødvendige for å opprettholde eller gjenopprette en eller flere av 39 sosialt viktige funksjoner. Eksempler på sosialt viktige funksjoner inkluderer elektrisitetsgenerering, post- og budtjenester, bank og forsikring. Den kritiske infrastrukturens sektoren består av selskaper som utfører en sosialt viktig funksjon, samt deres kritiske leverandører.

Den obligatoriske autorisasjonsordningen gjelder direkte og indirekte investeringer der en utenlandsk investor, f.eks. et ikke-dansk selskap eller et dansk selskap med ikke-dansk eierskap, erverver 10 % eller mer av aksjene, stemmerett eller lignende kontroll på andre måter i et dansk selskap eller en enhet som opererer i en spesielt sensitiv sektor. Lignende kontroll på andre måter kan erverves gjennom oppkjøp av eiendeler, rett til å utnevne styremedlemmer eller myndighet til å ta vesentlige beslutninger om ledelses-, drifts-, finans- og utviklingsaker i samsvar med en avtale, eller blant annet gjennom langsiktige og ugjenkallelige lån. Den obligatoriske autorisasjonsordningen gjelder også for visse økninger i de eksisterende aksjeholdningene som innehas av utenlandske investorer som allerede er autorisert av den danske foretaksmyndigheten («DBA») eller som har ervervet sin eierandel i det danske selskapet før 1. september 2021. Etableringen av et nytt dansk selskap eller en investering i etableringen av et dansk selskap kan også være underlagt den obligatoriske autorisasjonsordningen.

Den obligatoriske autorisasjonen gjelder også for spesielle økonomiske avtaler inngått med danske selskaper og enheter. Dette inkluderer joint venture-, leveranse-, drifts- og serviceavtaler som gir en utenlandsk investor kontroll over eller betydelig innflytelse over det danske selskapet eller enheten eller dets forretningskritiske områder, for eksempel utviklingsaktiviteter. I forbindelse med spesielle finansielle avtaler er det kun investorer

hjemmehørende i et ikke-EU/-EFTA-land og danske og EU/EFTA-parter med direkte eller indirekte eiere som er hjemmehørende i et ikke-EU/EFTA-land som kvalifiserer som utenlandske investorer.

Endringen i investeringscreeningloven trådte i kraft 1. juli 2023, og deretter bestemte den danske regjeringen seg også for å gjøre endringer i implementeringsbestemmelsene i loven.

De endrede FDI-reglene introduserer en utvidet kontrollmekanisme for avtaler knyttet til energiøya i Nordsjøen. [2] Spesielle regler gjelder for den kontraktvinnende part og potensielt for alle parter som har til hensikt å legge inn et bud på den danske statens anbud for bygging, drift og medeierskap av energiøya i Nordsjøen. Som følge av dette kan slike parter være underlagt den obligatoriske autorisasjonsordningen uavhengig av om de kvalifiserer som utenlandske parter i en spesiell finansiell avtale; Danske parter og EU/EFTA-parter må derfor innhente autorisasjon til å inngå slike avtaler.

I tillegg innebærer de nye FDI-reglene en mer effektiv søknadsprosess, som vil føre til færre administrative byrder for søkere og kortere frist for DBAs vedtak i mer ukompliserte saker.

[2] Som er en kunstig øy bestående av vindpark utenfor kysten blant annet se mer informasjon her: [Energy Island i Nordsjøen](#) | [Energistyrelsen \(ens.dk\)](#).

Finland

Lov om overvåking av utenlandske bedriftsanskaffelser (172/2012, med endringer) fastsetter reglene for FDI-screening i Finland. De siste endringene i loven ble gjort i 2020 etter ikrafttredelsen av EU-forordningen nevnt ovenfor. Generelt sett er en positiv holdning til utenlandske investeringer det ledende prinsippet i loven. Myndighetene kan utøve kontroll over overføring av innflytelse til utlendinger eller utenlandske organisasjoner eller stiftelser i finske selskaper og bedrifter som anses som avgjørende for forsyningsikkerhet og nasjonal sikkerhet, og om nødvendig begrense utenlandsk eierskap deri. Vær oppmerksom på at kjøp av fast eiendom i Finland av utenlandske kjøpere utenfor EU og EØS er underlagt en ekstra separat tillatelsesprosedyre.

Screeningen utføres av departementet for økonomiske saker og sysselsetting («MEAE»). MEAE må godkjenne et oppkjøp med mindre det kan true en sentral nasjonal interesse. MEAE må i så fall henvise saken til regjeringens plenumsmøte. De viktigste nasjonale interessene som tas i betraktning i FDI-screeningen er hovedsakelig følgende:

1. sikre militært nasjonalt forsvar;
2. sikring av funksjoner som er avgjørende for samfunnet (inkludert sikring av kritisk infrastruktur og forsyningsikkerhet); og
3. ivareta nasjonal sikkerhet og offentlig orden.

MEAE kan som ledd i godkjenningen pålegge forhold som er nødvendige for å ivareta en sentral nasjonal interesse. Betingelsene må aksepteres av partene i oppkjøpet. Loven inneholder ikke en liste over mulige forhold, men i henhold til forarbeidene kan forholdene for eksempel være knyttet til å beholde et registrert kontor, produksjon, tjenester eller FoU i Finland, salg og salg av visse aktiviteter av målselskapet til en tredjepart, eller utelukkelse av visse aktiviteter fra transaksjonen.

FDI-screeningen eliminerer eller erstatter ikke andre potensielle regulatoriske prosedyrer. Oppkjøpet kan for eksempel kreve en parallell fusjonskontrollvarsling og godkjenning fra konkurransemyndigheter som den finske konkurranse- og forbrukermyndigheten.

Ifølge statistikk fra MEAE ble 35 nye søknader eller varsler sendt inn til MEAE i løpet av 2022 (i ett tilfelle trakk søkeren søknaden fra prosessen). Totalt ble 211 oppkjøp utført i Finland i løpet av 2022, så 16,6 % av utenlandske bedriftsoppkjøp ble sendt til MEAE for vurdering (inkl. tilfeller erklært ugyldige). 11,9 % av utenlandske selskapsoppkjøp ble inkludert i hele prosessen i henhold til loven (ekskl. tilfeller erklært ugyldige). Alle søknader i henhold til loven passerte godkjennelsesprosessen og gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 59 dager i 2022.

Norge

Sikkerhetsloven fra 2008 (LOV-2008-06-01-24) har et FDI-regelverk i kapittel 10 som omfatter alle sektorer og gjelder både for EU- og ikke-EU-investorer som direkte eller indirekte erverver eierskap eller kontroll (Pt.) over minst 1/3 (kvalifisert del) av aksjekapitalen, egenkapitalen eller stemmeretten. Det kan anvendes, helt eller delvis, for foretak som (i) håndterer klassifisert informasjon, (ii) har kontroll over informasjon, informasjonssystemer, eiendeler eller infrastruktur som er avgjørende for viktige nasjonale funksjoner, eller (iii) utfører aktiviteter som er avgjørende for viktige nasjonale funksjoner. Vanligvis kan dette gjelde for foretak som spiller en særlig viktig rolle i å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner og interesser, som infrastruktur for viktige verktøy som vann og elektrisitet, elektronisk kommunikasjon, forsvar, helse osv. Sikkerhetsloven gjelder som utgangspunkt bare for investeringer i målselskaper som er brakt inn under lovens virkeområde gjennom en individuell beslutning rettet til selskapet.

Loven inneholder likevel en sikkerhetsventil som kan brukes uavhengig av om et selskap er brakt inn under lovens virkeområde. Dersom et oppkjøp av et foretak som omfattes av loven utgjør en ikke ubetydelig risiko for nasjonale sikkerhetsinteresser, kan norske myndigheter gripe inn og stanse den aktuelle transaksjonen. Formålet med retten til å stoppe oppkjøp er å gjøre det mulig for myndighetene å kontrollere eierskapet til strategisk viktige virksomheter.

Et sentralt element i å sikre dette er eierskapskontroll nedfelt i sikkerhetsloven, som er utformet for å hindre uønskede parter i å få innsikt, innflytelse og/eller kontroll over eiendeler og funksjoner som er av betydning for nasjonal sikkerhet. Eierskapskontroll etter sikkerhetsloven innebærer at det er plikt til å underrette om overtakelse av en kvalifisert eierandel i foretak som omfattes av loven.

Regjeringen foreslo 31. mars 2023 å endre sikkerhetsloven kapittel 10 for å sikre økt granskning av oppkjøp av foretak som er relevante for nasjonale sikkerhetsinteresser (se Forarbeid Prop. 95 L (2022-2023)).

De viktigste endringene som forventes å tre i kraft tidlig i 2024 er:

1. å gi departementene større muligheter til å gjøre sikkerhetsloven, herunder bestemmelsene om eierkontroll i sikkerhetsloven kapittel 10, gjeldende for flere foretak enn i dag;
2. å senke terskelen for når oppkjøp må varsles til myndighetene i tilfeller der erververen direkte eller indirekte samlet erverver 10 % av aksjekapitalen, aksjeholdningen eller stemmerettene i foretaket (tidligere en tredjedel), med etterfølgende terskler og varslingskrav for sene oppkjøp på en 1/3, 50 %, 2/3 og 90 %;

3. at både selgeren og foretaket, i tillegg til erververen, er forpliktet til å sende inn en melding til det relevante departementet;
4. et forbud mot utveksling av informasjon som kan brukes til sikkerhetstruende aktiviteter;
5. et forbud mot å gjennomføre og fullføre oppkjøpet før myndighetene har behandlet varselet (introdusere en stillstandsforpliktelse); og
6. å gi myndigheten rett til å ilegge bøter for brudd på meldeplikten, og rett til å ilegge straffer for brudd på et forbud eller pålegg i en beslutning.

Den fullstendige norske teksten til endringene er tilgjengelig [her](#).

Sverige

Siden 1. januar 2021 har det vært bestemmelser i den svenske loven om beskyttelsessikkerhet (*säkerhetsskyddslagen* 2018:585) med en obligatorisk screeningprosedyre for overføring av sikkerhetssensitive aktiviteter. Det er også sektorspesifikke bestemmelser i den svenske elektrisitetsloven (1997:857) som krever at operatørene har en spesiell tillatelse (en konsesjon) til å konstruere eller drive høyspente strømlinjer. Hvis overføringen av en slik tillatelse innebærer en utenlandsk forbindelse, blir beslutningen om å gi tillatelse gjort av regjeringen.

Den svenske loven om beskyttelsessikkerhet inneholder en obligatorisk undersøkelsesprosedyre for overføring av sikkerhetssensitive aktiviteter. Bestemmelsene er ikke sektorspesifikke; deres anvendelighet avhenger av driften av den overførte virksomheten. I henhold til den svenske loven om beskyttelsessikkerhet må operatører som planlegger å overføre hele eller deler av sine sikkerhetssensitive aktiviteter gjennomføre og dokumentere (i) en sikkerhetsvurdering og (ii) en egnethetsvurdering.

Den 13. september 2023 stemte den svenske regjeringen for en ny FDI-lov (*lag (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar*) for å gjennomgå utenlandske direkte investeringer. FDI-loven introduserer en mekanisme for screening av utenlandske direkte investeringer som kan utgjøre en risiko for Sveriges sikkerhet. Kontrollmyndigheten er Inspektoratet for Strategiske Produkter (*Inspektionen för strategiska produkter*). Lovgivningen trer i kraft 1. desember 2023 og vil gjelde for transaksjoner som inngås på eller etter denne datoen.

FDI-loven dekker direkte og indirekte investeringer som fører til erverv av stemmerettigheter på eller over 10%, 20%, 30%, 50%, 65% eller 90% eller mer i kvalifiserte selskaper.

FDI-loven dekker følgende:

1. Viktige tjenester, f.eks. aktiviteter, tjenester eller infrastruktur som opprettholder eller sikrer samfunnsfunksjoner som er nødvendige for samfunnets grunnleggende behov, verdier eller sikkerhet;
2. sikkerhetssensitive aktiviteter som definert i den svenske loven om beskyttelsessikkerhet;
3. aktiviteter knyttet til kritiske råmaterialer, f.eks. investeringer i selskaper som ser etter, ekstraherer, beriker eller selger kritiske råmaterialer, metaller eller mineraler som ellers er strategisk viktig for Sverige;
4. behandling av store mengder sensitive personopplysninger eller stedsdata;

5. produksjon, utvikling, forskning eller levering av militært utstyr eller teknisk støtte for militært utstyr:
6. produksjon, utvikling, forskning på eller levering av, eller teknisk assistanse for, produkter med dobbelt bruksområde: og
7. fremvoksende teknologier og andre strategiske beskyttede teknologier.

Lovteksten er tilgjengelig [her](#).

Hvis du har spørsmål om eierskapskontroll/FDI, kan du kontakte vårt nordiske team.

DLA Piper Global FDI Guide 2023 er tilgjengelig [her](#).

[1] f.eks. i Finland har FDI-screeningmekanismen(e) vært i kraft i flere tiår. Loven er fra 2012 og opphevet loven fra 1992 som i sin tur opphevet tre lover (to fra 1939 og en fra 1973), Norge innførte en FDI-regimet i 2018 som er endret i 2023 med nye bestemmelser fra 1. juli 2023 i kapittel 10. Det har vært nylige endringer i både det danske og svenske FDI-regimet som har/vil tre i kraft(ed) i løpet av 2023.

Fagområder EU/EØS- og Konkurranserett, Bank og finans, Corporate M&A
